

Landskap: *Halland* Upptecknat av: *Bror Jansson*
 Härad: *Flöke* Adress: *Stekottorp*
 Socken: *Narstöv m. f. l.* Berättat av: *Gustav Jonasson*
 Uppteckningsår: *1941* Född år *1882* i *Narstöv*

Uppteckningen rör *Späke* *sid* *1.*
Trau *-"-* *2.*
Bortflytning *-"-* *3.*
Marulv *-"-* *4.*
Kreatur inom hus *5.*
Julkakor *-"-* *7.*
Långpedagsris *-"-* *8.*
Stöpning *-"-* *9.*
Binda tjur *-"-* *10.*
Vit orm *-"-* *11.*
Engelska sjukan *-"-* *12.*
Goenisse *-"-* *13.*
Tornsten *-"-* *14.*
Klok gubbe *-"-* *15.*

*Ulma k. 26.**Stor. I: 1.**L. u. F. 22; 25**Ulma k. 9**" " 22,**Ulma k. 23**Ulma k. 19.*

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 8029:7.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Spöke.

Vid Nien i Horsabäck i Västorp
kom berättarens morfar en gång köran-
de med en kärre lastad med korter.
Rätt som det led kom något tungt
och kastade sig i lasten. Morfar måtte
ta' inga hästfäts, för det gick ej att
fortsätta längre. De va spöke, som
lade sig i lasten.

ACC. N:R. M. 8029:2.

Troll.

*Trollen i Klacken lånade dricka
på Rööa Tua. Därmed menade de herr-
gården Dönestorp i Hasslöv. Trollens
namn på denna gård var alltid Rööa
Tua. Orsaken vet berättaren ej. När troll-
len lånade dricka, sa' de, *au*, då de
byggde på Rööa Tua, skulle de tända
igen. vad de lånat.*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

Bortbelytning

På ett ställe hade dom en bort-
belytning. Dej toe å elda i ugnen. Trall-
ungen fråga, vad de skulle va' bra för.
Käringen på stället sade då, att dej skulle
le korts in trallungen i ugnen för hung-
en skulle komma för dej ville ej visa
trallungen för kungen.

Marulv.

En dräng och en piga stodo i en
lada och soga emat hö vid hökörnig.
Under arbetet gick drängen ned ett tag,
men pigan stannade kvar i ladan. Rätt
som det var kom en hund springande
fram till henne. Hon slof till honom
med hötjugan. Hunden bet henne näm-
ligen och ryckte i hennes gröna vad-
matsbyrtel. När drängen kom tillbaka
var han slagen i ansiktet och vidare
hade han en grön trid mellan tänder-
na. Pigan sade då: "Jag tror, du är en
marulv." Det blev slut mellan drängen
och pigan, som tidigare voro kära i var-
andra. Gländsen skulle ha stått på ett
bomställe. Mor tala om historien och
hon bodde i Miskult, säger berättaren.

ACC. N:R. M. 8029:5.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Marulv.

En pojke hade sällskap med en
flicka. En gång hände hon, att
det liksom låg något tungt på
fötterna på henne, när hon låg och
sov. Det var marulven. Sedan
blev det slut mellan dem, då hon
antog, att han han var en marulv.

5

ACC. NR. M. 8029:6.

Kreatur inom hus.

När det var "reded" kallt, tog
man in kreatur såsom kalvar, grisar
och höns i stugan, ty de tålde ej källden.
Golvet i stugan var i regel av jord och
därför förstördes det ej genom att man
hade kreatur inne.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

Julkakor.

Till julen brukade man baka runda
kutor av rågmjölksdeg. Man kallade
kakorna för pepparnötter, och de vo-
ro stora som cementkubor. Det var
vanligt, att korgar flätades och häng-
des i julgranen. I dessa korgar bru-
kar man lägga dessa "pepparnötter".

Långfredagsris

Långfredagsris var vanligt för och sedan är ännu inte riktigt utdöd. Man försöker än komma först upp på långfredags morgonen. Så drog man upp säcket för varandra och gav varandra några rapp med en ris.

Festlagsris förekom för och det finnes ännu.

Stöping

Stöping förekom på sina håll.
Ormen lades ned under kreaturen för
att skydda dem. För tjänte på en gård
i Mentösa, Västergötlands län. På stället
hade de två grisar, som blevo sjuka.
Så en dag kom huskens "kvinga", kallad
Bergsmans Matilda, och sade: Jo' våra gri-
sar hade blivit "dåliga". Man hämtade
Mykle-Pellens-Nils. Han kom då ned och
borrade hål i "grisakalen". I hålet lade
han kvicksilver. När han gjort det, sade
han: "Jag kan undra om inte den kving-
en, som följt grisarna, ska få ätarna
och komma och fråga för sina grisar. Mycket
riktigt kom kvingen. Då sade Nils: "Bry-
du dig ej om andras grisar, så bli ej dina
grisar "dåliga".

Binda Tjuv.

Mykle. Peltens Nils i Tormarp i Väst-
torps socken handlade med sill och tog
sill Kullen och hämtade sillen. En gång
hade han varit i Kullen efter sill och på
hemvägen tog han in på en bondställe
för att övernatta. En person kom då under
natten och tänkte stjäla sillen. Nils gjorde
emellertid, så att tjuven ej kunde röra sig ur
stället, och då Nils kom upp på morgonen,
sade han till tjuven: "Nu kan du gå,
för nu har du stått här länge nog."
Tjuven kunde ej röra sig ur fläcken, förän
Nils hjälpte honom.

ACC. NR. M. 8029: //

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vit orm.

Klacka-Johannan var en gammal kvinna, som bodde vid Klacken i Östra Korups socken. En gång sade Klacka-Johannan till Gertan Janasson: "Vill du bli klok, sök då upp en vit orm och gå till Bökehuset, där skall du finna en sådan orm i en stenrös där, "tätt ve domarringen", Koka så ormen och drick spet, så kan du bli klok och lära dig något."

ACC. N:R. M. 8029 : 12.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Engelska sjuken

Klockare - moren i Hasslöv, Tue
Lovan, botade engelska sjuken. Hon
sätte skäverkurar, som hon köpte, på
de sjuka. I skäverkeven fanns det bl.
a. tjära. Det hjälpte vanligtvis.

12

Goenisse.

13

Goenisse var den vanliga benämningen på tomten. En gång häll han vattenhjulet för far, säger berättaren. Det var vid en mylla, kallad skvatta, i Markaryd i Småland. Då han maldе om natten, stannade plötsligt myllan. Han tittade på vattenhjulet och på detta sätt där en liten gubbe med röd pickruva och häll hjulet. Far hastade en tolvskilling till gubben och ropade: "Släpp hjulet!" Sedan böjde skvattan att gå.

Tomten.

På ett ställe hade dom tomten. Han
"asa" och drog dit stora lass med
säd och hö. Kreaturen blevo så väl-
digt granna. Men så en gång blev Tom-
ten arg och sade: "Ja! har drädd hit
i sju år och ja! ska' också dra här-
ifrån i sju år!" Bonden blev uppfattig.
Far tala om sängen, omtalar berättaren,
och min far var född i Markaryd.

Klosh gubbe.

En person från Hjärnarp kunde
"fa tröd" från trästen. På ett ställe,
Päregården, Flintarp, Håstads socken, miste
de mycket med kreatur. Så kom gubben
från Hjärnarp dit och iokade. När han
hörde, stasarna trästen. Han höggade då av
vagnen och tittade genom huvudstolen och
sade: "Nån är förtöden. Men ja' han
mer än dom." Han hörd sen i rapped
till Päregården och bokade kreaturen
genom att lägga ormar under de plåter där
de stodo.

Klacka-Johanna.

En gammal, som kallades "Klacka-Johanna" i Östra Kamp brukade spela i kort. Det stof in många gånger. Någon annan fick ej spela med korten, ty då kunde hon redan gissvära om en spelare med. Hon hade också en svartkumblark. Det var en stor svart bok och det stod skrivet på den "svartkumblark". Någon främmande person fick inte se den. Johanna kunde också utspela en tjuv i en spegels ratten. Det är ungefär 20 år sedan hon dog.

Tranen ö värfudagen

Några sedvänjor knutna till värfudagen
samt tranutklädrel känner berättaren
inte till.

julgran

Jäihemma hade vi ej julgran. Det var
inte allmänt förra tiden än ha julgran.

Maträtter.

Sådana maträtter, som frågas efter
i frågelista nr 13 känner berättaren inte
till.

Mätning.

Mätning förekom vid "madapaje". Man mätte
från led till led.

Gäst.

Det var en gång en dalk person, som
dog och efter sin död gick han igen. En
gång var det en skomakare, som var ute och
gick en kväll och då mötte han gästen,
som kom körande med en skjuts. Gästen sade:
"Jonas, vä! Snäll och ge ed par stövlar!"

Skomakaren gjorde det, men han vågade ej
lämna dem till gästen. Han frågade då
prästen till råds och denne tyckte att
^{han} ~~att~~ skulle lämna stövlarna, där han mötte
gästen. Detta gjorde han. Gästen bestod till
honon pengar för dem men sade samtidigt
att han ej senast skulle röra dem, ty de
voro varma. När gästen knäppte upp
vorthen, brände det vid varje nerven
på honom.

Gäst.

Det var en gång en person, som ej kunde låta de dödas ben vara i fred och han stod och gäckades med deras ben. "Dag måtte ha edad möd i sin da, secka tänner så stora", stod personen och sade, när han tillade på de dödas ben. Om julafton kom där en varelse till honom och sade: "Möd mej nästa julafton i benhuset." Personen frågade en präst till råds hur han skulle göra. Denne sade då, att han måste gå dit till benhuset. Han tog en person med sig och denne stannade vid kyrkogården. När mannen kom in på mötesplatsen hängde där en kvernsten öfver hans huvud. Den döde sade: "Va inte rädd! Förra julafton fräste

du mig från dina hunder, men jättes
ej med de döe."

Maran.

Man slog ståt i sängstolpen t. v. en
synål till dydd med maran.

Påskelder.

Påskelder voro för mycket vanliga.

Uppteckningen rör	Klacka Johannan sid	12
H. G. 14	Tronan 5 värfundigen	" 18
H. G. 17	Zularen	
Ulmur k. 13	Maträtter	
H. G. 16	Uthring vid sjukdom	
	Gäst	" 19
	" "	20
	Ulmur	21
Ulmur k. 8.	Påskeldar	21

Träfigurer.
.....
.....
.....
.....

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV
M. 8029:16.

Landsk. *Holland*
Hd. *Hök*
Sn. *Östra Karup*
By etc. *Hummestv*
.....

(neg. finas inte)

H.

Br.

L.

Djup

Diam.

Ägare *Gustav Jonasson*

(Adr.) *Ö. Karup*

Fotogr. av *Bror Jansson*
Teekn.

Ar *dubbel*

Negativ